

Rådsnotat

Unntatt offentlighet

Offl. § 14 1. ledd

Til: Fylkesrådet

Fra: Fylkesråd for kultur, klima og miljø

Pilotering av Det gode liv i nord- et verktøy og en metode for samskaping og en bærekraftig samfunnsutvikling

Bakgrunn

Notatet handler om utvikling og utprøving av metoder og verktøy for hvordan Nordland fylkeskommune og kommunene sammen kan iverksette tiltak for en bærekraftig samfunnsutvikling.

Det er en nasjonal forventning om at FNs bærekraftsmål skal være retningsgivende i fylkeskommunal og kommunal samfunnsplanlegging, opp mot de fire store utfordringene Regjeringen har uttrykt at vi står overfor;

- 1) å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- 2) å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- 3) å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- 4) å skape et trygt samfunn for alle.

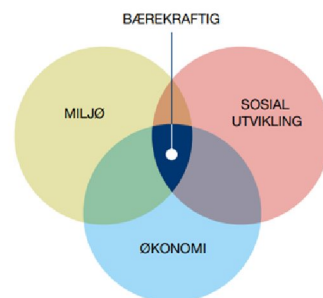
I «Et bærekraftig Nordland – planstrategi for samarbeid og grønn omstilling 2021- 2024» er langsiktige utviklingsmål fastsatt for Nordland, med utgangspunkt i bærekraftsmålene, nasjonale- og regionale utfordringer og muligheter. Planstrategien poengterer at et bredt partnerskap på tvers av institusjoner, forvaltningsnivå, bedrifter, organisasjoner og innbyggere må til for å nå målene.

Regionvekstavtaler (2021- 2024) tydeliggjør videre at dialog og samhandling må styrkes for å skape felles løft på tvers av samfunnsaktører og mellom regionene i Nordland og fylkeskommunen. Kommunene i Nordland har nylig blitt tilbudt inngåelse av partnerskapsavtalen «Gode lokalsamfunn for alle» som har som hovedmål å «Utvikle partnerskap som bidrar til at befolkningen i Nordland opplever god livskvalitet og mulighet til å delta og bidra i samfunnet». Et viktig punkt for å få dette til er: samarbeid om utvikling av metoder og verktøy som skaper engasjement for økt tilhørighet, trygghet, tillit og tilgang til utdanning, arbeid og gode nærmiljø.

Problemstilling

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringer innen 2030, og de ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng. Det

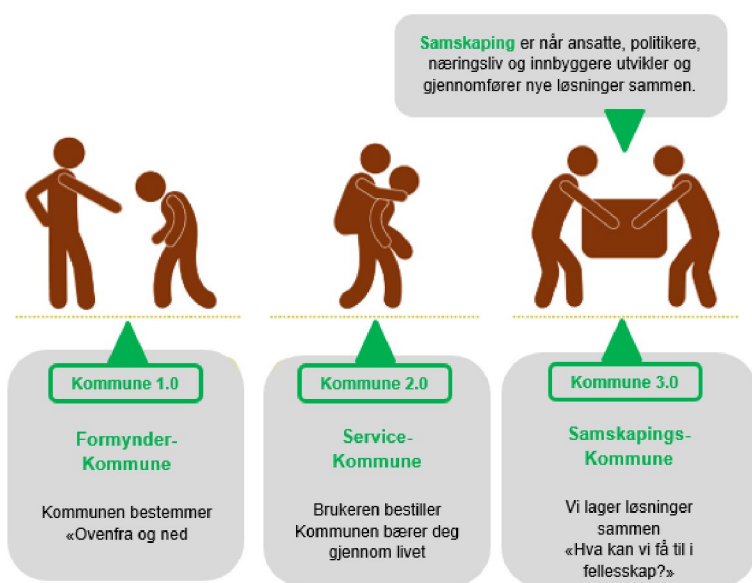
er i skjæringspunktet mellom de tre dimensjonene selve bærekraften skapes. For å nå bærekraftsmålene og for å imøtekomme utviklingstrekkene i Nordland må vi omstille oss til en mer helhetlig tilnærming til oppgaveløsning og hvordan utviklingsarbeid drives på regionalt og lokalt nivå.

I fylkeskommunale planer understrekes nødvendigheten av å «samarbeide på tvers» og å drive samskaping for omstilling til en ny praksis opp mot utfordringsbildet, både internt og eksternt. Å skape en felles forståelse for utfordringene, og hvilke metoder og verktøy som kan bidra til løsning vil være nyttig i dette arbeidet.

Vurdering

Samarbeid løftes i nasjonale og fylkeskommunale planer fram som en drivkraft til lokalsamfunnsutviklingens omstillingsarbeid. KS tydeliggjør i sitt program «Partnerskap for radikal innovasjon» at innsats og partnerskap på tvers av skillelinjer må til for å finne bærekraftige løsninger som tjener fellesskapet, og at det er behov for et taktskifte i det offentlige innovasjonsarbeidet for å få til omstillingen som kreves. Årsaken er at vi står overfor utfordringer det ikke er mulig for det enkelte fagfelt eller den enkelte kommune å håndtere alene.

Samskaping handler som figuren viser om å gå fra kommune 2.0 som er dagens standard, til framtidens kommune 3.0. Det handler om å invitere inn til partnerskap hvor ulike aktører får gi selvstendige bidrag til å definere, designe, implementere og drive fram løsninger sammen med profesjoner, forvaltning og politiske myndigheter. Målet er å utvikle løsninger for framtiden, i fellesskap - uten at det koster mer.

Det er stor variasjon i kommunenes midler og mulighet til utviklingsarbeid for å påvirke samfunnet til en miljø- og helsefremmende

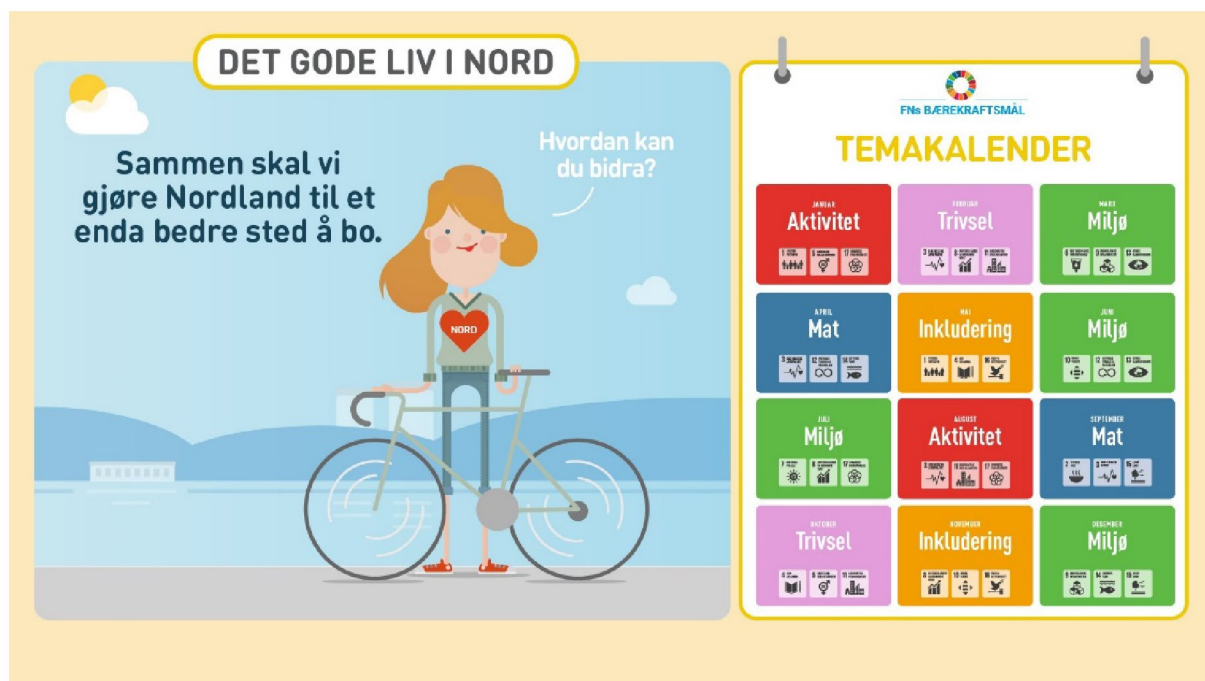
samfunnsutvikling. Nordland fylkeskommune ved avdeling for samfunnsutvikling iverksetter derfor en rekke initiativ til dette arbeidet, som eksempelvis

- Partnerskapsavtalen «Gode lokalsamfunn for alle»
- Internt team med målsetting om å utvikle mer samordnet innsats overfor kommunene i Nordland, men også internt i avdelingen.
- Oppfølging av de tre bærekraftslabene i Narvik, Rana og Bodø, som mulige arena/ møteplasser for samskaping og nettverksarbeid internt i hver kommune og ut til omlandskommunene.

Ett av fylkeskommunens ansvarsområder i de nye partnerskapsavtalene «Gode lokalsamfunn for alle» er å samarbeide med kommunene i å utvikle og tilby metoder og verktøy for en bærekraftig samfunnsutvikling.

«Det gode liv i nord» er en fylkeskommunal pilotsatsning som kan være både en metode og et verktøy for å skape et taktskifte i omstillingen til en bærekraftig lokalsamfunnsutvikling. Satsningen skal være en agendasetter, kunnskapsformidler og tilrettelegger som inviterer til samskapende prosesser for gode sosiale og klimasmarte valg. Satsningen skal hjelpe oss med å omsette arbeidet med bærekraftsmålene fra ord til handling. Arbeidet har stor relevans til FNs bærekraftsmål 17 «Samarbeid for å nå målene», og skal blant annet bidra til at en kultur for samarbeid og partnerskap videreutvikles, både internt og eksternt for oppnåelse av felles mål. Primær målgruppe er ansatte i fylkeskommunen og kommunene, mens sekundær målgruppe er lag og foreninger, næringslivet, academia, politikken og sivilbefolkningen.

Kalenderen nedenfor er utgangspunktet for satsningen. Hensikten er å øve seg på å bli mer samkjørte på felles tematikk på tvers av fag og organisasjon. Temaene, med eksempler på relevante tilhørende bærekraftsmål er valgt ut fra de behov vi har kunnskap om at det trengs mer innsats på i kommunene. Når flere har fokus på samme tema til samme tid kan det gi en boost i kompetanse og konkrete handlinger, for at folk skal trives, ønske å bo her og at flere velger å flytte til landsdelen.

Gjennom kalenderen er det lagt opp til å sette agenda/ samarbeid på samme tema flere ganger i året, og invitere resten av samfunnet til deltakelse og samarbeid. På denne måten skaper vi en felles forståelse for hvordan det står til i fylket vårt, belyser utfordringer vi må ta tak i, og gir konkrete verktøy for hva som kan gjøres for å bidra til en positiv samfunnsutvikling i hver enkelt kommune.

Det gjøres flere grep for å bygge Det gode liv- satsningen som både metode og et verktøy. Videre pilotering organiseres fra avdeling for samfunnsutvikling, faggruppe folkehelse og lokal samfunnsutvikling, og prioriteres innen vedtatt budsjett.

Det gode liv- nettside

Utvikling av nettside hvor blant annet materiell for å sette agenda enkelt kan lastes ned for aktører som måtte ønske det.

Utpøving av Det gode liv- TV/ podcast

Gjennom månedlige sendinger på Facebook inviteres en gjest fra en kommune for å fortelle hvordan de setter fokus på månedens tema, som inspirasjon til andre kommuner.

Kompetanseheving

Med utgangspunkt i Det gode liv- workshops avholdt i 2022 skal det utarbeides en metode for hvordan *kommunene selv kan gjennomføre workshops* med mål om å bli mer samkjørt på tvers av tema/ fag og lokale aktører.

Utarbeidelse av modell for fysiske temamøter

Skape møteplasser på tvers av fagfelt i både fylkeskommunen og kommunene. Prøve ut en lavterskel møteplass hvor ansatte kan snakke om felles tematikk.

Det er viktig å prøve ut og gjøre seg erfaringer med metoder og verktøy som bidrar positivt til utfordringsbildet gjennom oppnåelse av felles mål, for å gjøre det attraktivt for folk å bo, jobbe og leve her. Dette gjør vi gjennom samarbeid og ved å bygge kompetanse og kultur internt for hvordan fylkeskommunen og kommunene skal samordnes, lede samskapende prosesser og gjennom nettverksstyring.

Utpøving og kontinuerlig evaluering av Det gode liv- satsningen skal bidra til å skape et taktskifte i omstillingen som kreves på flere samfunnsområder gjennom å utvikle og tilby metoder, verktøy og arenaer sammen med kommunene og relevante aktører. Det skal også dras nytte av erfaringene fra prosjektet «En samskapende bærekraftig by: folkehelse som koordinerende drivkraft i byutvikling 2021- 2023», som Nordland fylkeskommune er partner i. Prosjektet har som målsetting å utvikle og beskrive en modell for gode samskapingsprosesser.

Fylkesråden mener at «Det gode liv i nord» skal videreutvikles og benyttes som en metode i fylkeskommunen og i kommunene som ønsker å bygge en kultur for samarbeid, for en miljø- og helsefremmende samfunnsutvikling. Det anses som nyttig å identifisere og formidle eksisterende behov og tilgjengelige ressurser, og å konkretisere hvordan disse kan kobles sammen for å gi best mulig samlet bæreevne mellom kommuner og samfunnsaktører.

Christian Torset
fylkesråd for kultur, klima og miljø

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Drøftet i fylkesrådet – møte 14.03.2023